

BRUINE KIEKENDIEF 2022

Redgy Vergracht

Met hoge verwachtingen startten we dit jaar met de monitoring van Vlaanderens grootste populatie Bruine Kiekendieven. Die hoge verwachtingen mag je letterlijk nemen, want voor de kiekjes toekwamen, hebben een aantal vrijwilligers de opleiding tot dronepiloot volbracht.

Een drone heeft enkele voordelen die niet te onderschatten zijn:

- De kiekendieven worden minder verstoord door een drone dan door menselijke controle. Ze beschouwen de drone als een ongewenste vogel.

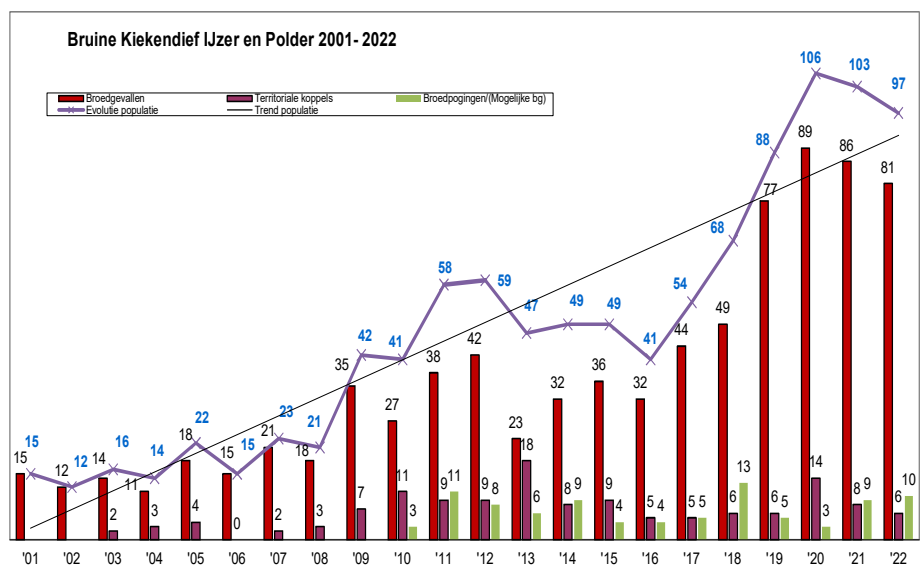
- De gewassen van de landbouwer ondervinden geen schade

- Er worden geen sporen getrokken die eventuele predatoren (lees Vos) kunnen volgen tot aan het nest.

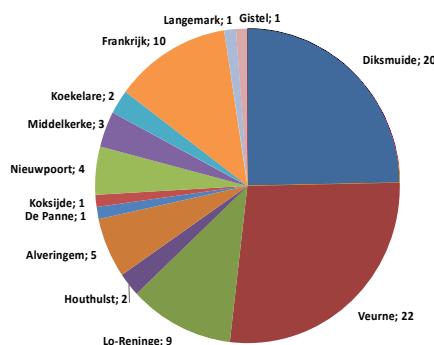
- De tijds winst is enorm bij de zoektocht naar een nestlocatie in grote percelen.

Er moet echter wel gewezen worden op het feit dat de Bruine Kiekendieven de drone wel kunnen aanvallen. Daarom werd overeengekomen dat er minimum 2 mensen aanwezig zijn bij nestcontrole met drone. Eén persoon vliegt, de andere houdt de kiekendieven in 't oog. Er werden 4 teams in ons werkingsgebied opgesteld, elk met hun eigen drone.

De totale populatie die werd gemonitord valt terug op 97 koppels,

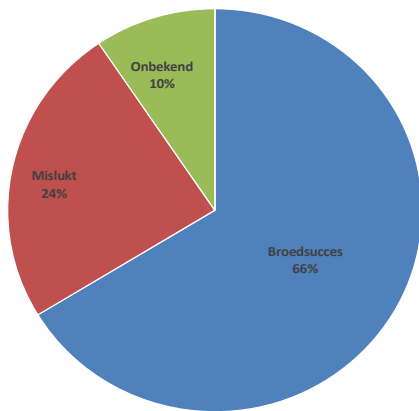
dat zijn er 6 minder dan vorig jaar en 9 minder dan het topjaar 2020. Het aantal geslaagde broedgevallen is slechts 1 minder dan het topjaar 2020, dus al bij al mag er niet geklaagd worden. Er zijn ook 10 broedgevallen waarvan we door omstandigheden het eindresultaat niet hebben kunnen vaststellen. Dit jaar zijn er 25 nesten mislukt waaronder zeker 3 door predatie van een Vos.

Spreiding over gemeenten

Veurne (22 broedgevallen) blijft de hotspot voor broedgevallen Bruine Kiekendief, maar heeft slechts 2 broedgevallen meer dan dat Diksmuide (20 broedgevallen) er heeft. Dit jaar werden voor het eerst 10 broedgevallen opgevolgd net over de grens in Frankrijk, mogelijks is een deel van de populatie van Veurne de grens overgestoken. Vogels kennen immers geen landsgrenzen. Lo-Reninge doet het goed met 9 koppels Bruine Kiekendief, gevolgd door Alveringem met 5 koppels. Nieuwpoort zakt wat in populariteit en strandt op 4 koppels. In Middelkerke vonden we 3 nestlocaties. Houthulst en Koekelare konden elk 2 koppels bekoren. De Panne, Koksijde, Langemark en Gistel moesten het elk stellen met 1 koppel.

Broedbiotoop

Riet blijft stijgen als broedbiotoop bij onze populatie Bruine Kiekendieven en staat op het hoogste niveau sinds 2015 met 42% van de broedgevallen. Tarwe en Gerst blijven wel aan de top staan met 48%. Door een combinatie van weersomstandigheden, maaidata en het toekomen van de Bruine Kiekendieven, is er maar 1 broedsel geweest in grasland. Er zijn uiteraard meer broedpogingen geweest in gras, maar deze zijn herbegonnen in een ander gewas en/of locatie na de eerste maaibeurt. Dat het een interessant jaar was, is duidelijk omdat we in 3 nieuwe gewassen een broedgeval opgevolgd hebben. In Alveringem hadden we een broedgeval in Spelt, wat helaas door de Vos gepredeerd werd. In Langemark hadden we een broedgeval in Brandnetel en in Lo-Reninge hadden we een broedgeval in Paardenbonen. Deze 2 laatste gewassen zijn echter niet het meest aangenaam om te betreden. Ook de structuur van Brandnetel en Paardenbonen is vrij open aan de basis wat er voor zorgde dat de juveniele Bruine Kiekendieven niet op de nestlocatie bleven vertoeven. Dit is ook gevaarlijker voor predatie, maar gelukt speelt hier ook een rol. Benieuwd ofdat deze kiekendieven opnieuw hetzelfde gewas zouden kiezen volgend jaar. De medewerkers hopen alvast van niet.

Mislukte broedgevallen

In 2022 noteerden we 25 mislukte broedgevallen, waarvan min-

stens 3 zoals eerder vermeld door toedoen van de Vos. Ongetwijfeld zijn enkele broedgevallen mislukt door toedoen van de mens, waarvan minimum 1 door kwaad opzet. Maar liefst 11 broedgevallen in riet zijn mislukt, meestal dan in rietkragen die droog zijn komen te staan door het warme voorjaar en zomer. Het enige nest in gras is zoals verwacht ook mislukt, maar ook 4 de broedgevallen in hooiland hebben het niet gehaald. In tarwe zijn er 9 nesten mislukt.,We registreerden ook 10 mogelijke broedgevallen waarvan we het eindresultaat niet te weten zijn gekomen en 6 koppels hebben een territorium bezet, maar hebben niet gebroed.

Nestgemiddelden

In het hele werkingsgebied zijn minimum 148 juveniele Bruine Kiekendieven uitgevlogen. Het nestgemiddelde ten opzichte van vorig jaar is gedaald van 3,33 jong per nest naar 3,24 jong per nest.

Wingtags

We konden dit jaar maar liefst 22 verschillende gevleugelmerkte kiekendieven succesvol aflezen. Eén andere kiekendief met wingtags werd opgemerkt, maar zonder de code te kunnen aflezen. Dit jaar werden 65 juveniele kiekendieven gevleugelmerkt in ons werkingsgebied. Wie dergelijke kiekendief ziet vliegen, mag steeds contact nemen met het secretariaat van NWG De Kerkuil of via wingtags@natuurwerkgroepdekerkuil.be.

Zenderwerk

In het kader van het lopende onderzoek naar Bruine Kiekendieven, werkt NWG De Kerkuil sinds 2022 samen met het INBO aan een zenderproject met als focus om migratiegedrag en migratieroute, dispersie en landschapsgebruik van juveniele Bruine Kiekendieven in kaart te brengen. Dit jaar zijn er 10 juveniele Bruine Kiekendieven gezenderd. De werkgroep is trots een wetenschappelijke bijdrage te kunnen leveren aan de soortenkennis van de Bruine Kiekendief. Er zal dan ook een terugkerende rubriek komen in dit tijdschrift met resultaten van dit onderzoek.

Anekdote

Donkere veren waarin het pigment melanine aanwezig is, zijn minder gevoelig aan slijtage dan bleke veren. Jonge kiekendieven zijn, eens ze hun donsveertjes zijn kwijtgeraakt, met hun donkerbruine veren dan ook uitstekend uitgerust om in het najaar de trek naar het zuiden aan te vatten. Bij het ringen van een nestje Bruine Kiekendieven in Merkem merkten we echter een uniek

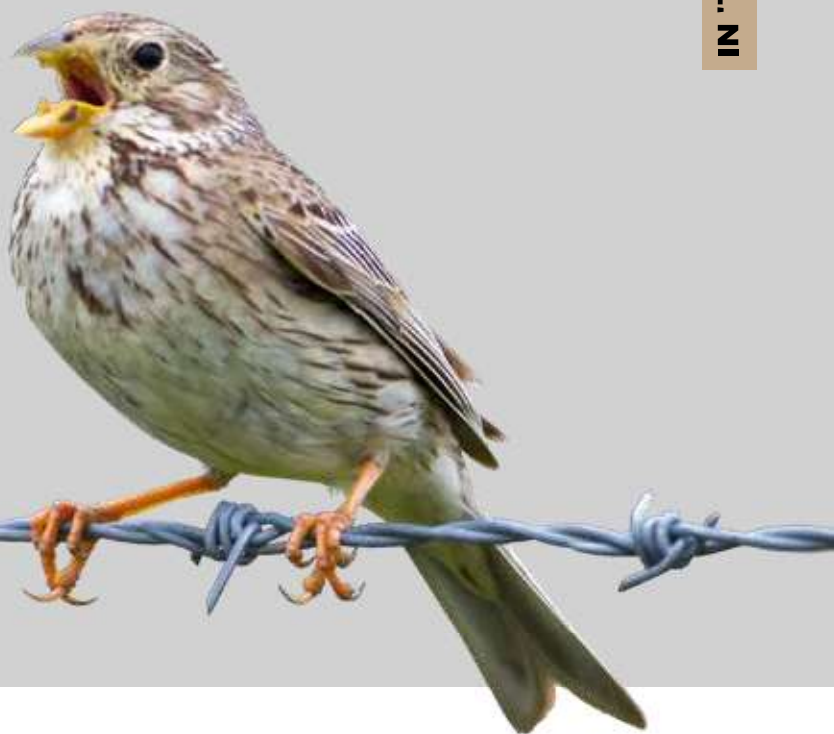
exemplaar op met een nogal uitgesproken verenkleed. Ondervoeding zal hier zeker één van de oorzaken geweest zijn. Het jongste individu van het nest had bijgevolg een zeer slecht verenkleed met opvallend veel witte veren. Er werd beslist om het jong naar het Opvangcentrum voor Vogels en Wilde Dieren (VOC) in Oostende te brengen. Daar kreeg hij de beste zorgen en voldoende eten. Beschadigde veren kunnen niet herstellen, daar is rui (wissel van veren) voor nodig. De Bruine Kiekendief ruit eenmaal per jaar al zijn veren. Aangezien hij met de beste zorgen omringd werd, en de basis van het verenkleed toch zeer degelijk bleek, werd er beslist om de vogel alsnog vrij te laten. Toch wel een raar zicht, zo'n gevlekte kiekendief. Het jong had vóór zijn vrijlating enkel in de kleine vliegekooi zijn vleugels wat kunnen strekken. Toch vloog hij mooi weg bij de vrijlating, wat een opsteker is aangezien hij nog heel wat massa aan spieren moet kweken. Veel succes, 'Spikkeltje'! Weetje: In Australië is er effectief een soort die Spotted Harrier (Gevlekte Kiekendief) heet.

Wim Bovens

GRAUWE GORS ... DOOR KIEKJES GEVONDEN

Altijd de oren en ogen openhouden! Dat is de boodschap die meegegeven wordt aan alle vrijwilligers van NWG De Kerkuil. Op deze manier werd tijdens het ringmoment van een nestje Bruine Kiekendieven in Wulpen immers een zingend mannetje Grauwe Gors ontdekt. Even speuren en we zagen het mannetje in een bietenveld zitten. Het wijfje werd niet veel later ook opgemerkt en transport van ontlastingszakjes en voedsel bevestigde het broedgeval. Dat is nog maar het tweede vastgestelde broedgeval voor West-Vlaanderen dit jaar, dus ... topwaarneming!

IN 'T KORT